

Panu *Kallenpäivän raha ja kulttuuri*

Pohjois-Pohjanmaan Kulttuurirahastolla on lähitulevana Kallen päivänä, joka on lauantai, kymmenes vuosijuhlansa "Susiteetin" eli Kaupungintalon salissa, oikein hieno ja kaikille avoin kansalaisjuhla valio-ohjelmin. Joten terve menoa, sieltä ehtii vielä hyvin kylpemään!

Kulttuurirahastotoiminnalla Pohjois-Suomessa on perinteitä jo neljännesvuosisata, kuten taisivat jo sanomalehdet kertoa. Pohjois-Suomen Kulttuurirahasto perustettiin 1953, ratkaisevin kopautus Kemissä. Paljon siitä asiasta oli jo si-

tä ennen kirjoitettu ja puhuttu, jos vain oli lukija arvannut oikeita lehtiä lukea, mutta itse tuosta perustamisasiasta ei tehty ylen isoa numeroa eikä tavallinen pulliainen vähään aikaan paljoakaan tiennyt koko rahastosta. Hörölläkorvin kun kuulosteli, niin jotain kuuli.

Uuden vuoden 1954 loppiaisen lehdistä oli luettavissa, että tällainen rahasto tosiaan oli olemassa muutakin kuin paperilla ja että se jollain ihmeellisellä tavalla oli saanut kokoon kolmesataatuhatta markkaa, vanhaa rahaa, tietenkin. Ei se nyt tietenkään kolmeasataatuhatta nykymarkkaa vastaa, mutta nykyisen kolmetuhatlappusen minä kyllä kertoisin neljällä tai viidellä. Tuon rahan PSKR uhkasi antaa Ilmari Kiannelle, ja antoi siten kanssa Kalevalan päivänä Kajaanissa, jonne Ilmari vartta vasten matkusti Helsingis-

tä. En muista, saiko toimittaja oikein yirallisen kutsun, mutta matkustin joka tapauksessa Kajaaniin, minäkin, omillani, vaikka valtion hevosella. Oli hieno juhla siellä seminaarin muistoista muutenkin rikkaassa salissa, ja siitä pitäen ne ovat olleet hienoja juhlia nämä kulttuurirahastojen vuosijuhlat. Vaikka harva läsnäolijoista on päässyt rahasta osalliseksi, niin on juhla antanut paljon muuta sellaista, joka on nostanut mielen arjen yläpuolelle.

Kajaanista muistan hyvin myös "jatkot" eli aterioinnin sen jälkeen Seurahuoneessa, jonne minäkin virkani puolesta pääsin. Varsinkin muistan yhden valokuvan, jossa kaikki nauravat, niin kuin juuri olisi sanottu, että hiukan iloisempi ilme, Ullan-Eino ja Ullan-Einon Elli ja Määttä-Kalle ja Fräntit, mutta Iki-Kianto on totinen kuin puu-ukko. On ai-

van selvästi juuri sanoa tärskäyttänyt jotain, jonka vaikutus vieläkin näkyy.

Samana vuonna Suomen Kulttuurirahasto ja tämä PSKR monien yllätykseksi fuusioituivat, niin kuin kai nykyisin sanottaisiin, jos ei sanottaisi niin kuin Rintheen Reino, että SKR adoptoi Pohjois-Suomen rahaston. Yllätys se ehkä oli, mutta ehkäpä se siinä vaiheessa kuitenkin oli onnellinenkin ratkaisu. Päärahasto, jonka "pää" silloin oli Puntila, takasi viisi(sataa)tuhatta, jos maakuntaliitot ja rahaston hoitokunta saivat kokoon saman, ei muuten. Vuosittain. Vaikeaa se aluksi oli, kun Hannulat ja Määttä ja Fräntit joutuivat aina antamaan pois kaiken, mitä oli, mutta kun sitten vähitellen ajattelevatkin ihmiset rupesivat kuolemaan ja tekemään testamentteja, niin tulihan maata ja vähitellen markka markan päälle. Kaikkein viisaimmat lahjoittelivat jo eläissään. Pohjois-Suomen rahasto jakaantui 1968 Pohjois-

Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin rahastoihin, mutta ehti jo sitä ennen tehdä paljon hyvää. Yhdessä nämä rahastot ovat 25 vuodessa ehtineet kylvää pääasiassa maakunnasta saatua rahaa takaisin maakuntaan reilut puolitoista nykymiljoonaa. Ajatelkaapa, että sitä rahaa ei olisi ollut, luuletko, että ne "tipentit" olisivat tippuneet taivaasta!

Kitkalaisen Kiven päivänä neljäkymmentäkahdeksan Kaltioon kirjoittama "Oma kulttuurirahasto Pohjois-Suomea varten" oli siis fantastinen idea, esittämishetkellä juuri niin mahdoton kuin hengenhiirien kaikkein mahdollisimpienkin aatteiden pitää olla tullakseen kerran mahdolliseksi. Historia on nyt kirjoitettu, ja on selvinnyt moni asia, joka jo oli unohtunut. Tämänkertainen Kallen päivän juhla on siis samalla pohjoissuomalaisittain katsoen tärkeän historiallisen tapahtuman kaksikymmentäviisivuotisjuhla, jota kannattaa kunnioittaa läsnäolollaan.